

Yashil

IQTISODIYOT
TARAQQIYOT
va

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 9

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'sratish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 572 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 7-sentyabrda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinnbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbanov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinnbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxridtinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori

Xudoqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lif muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUpfessori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Uteyev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokururaturasi boshqarma boshlig'i o'rinnbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokururaturasi IJQKD boshlig'i

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori

Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinnbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi

Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Ali Konak (Али Күнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya

Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukhanov Sarvar Khan Munavvar Khanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhad, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali
O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro‘yxatdan
o’tkazilgan.

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR
Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokururatasи huzuridagi IJQK
departamenti.

Mamlakatimizda oziq-ovqat sanoatini rivojlanish holati va uning dolzarbligi	129
Turg'unov Muxiddin Mo'ydinjon o'g'li	
Turizmda innovatsiyalarni qo'llash imkoniyatlari.....	133
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Davlat budgetining soliqli daromadlari tahlili	139
Abduraimova Nigora Radjabovna	
Soliq yuki soliq tizimining qanchalik samarali ekanligini aniqlovchi muhim mezon	143
To'lakov Ulug'bek Toshmamatovich	
O'zbekiston sanoat korxonalarida xom ashyo resurslaridan samarali foydalanishning hozirgi holati, muammolari va mintaqaviy xususiyatlari (qashqadaryo viloyati misolida)	151
Ochilov Akram Odilovich, Xazratov Sarvar Ibragimovich	
Cостояние туристической инфраструктуры Ташкентской области.....	156
Гаппарова Майрамхон Зафар кизи	
Sanoatlashuvning ekologik ta'siri va "yashil" iqtisodiyotga o'tishning asoslari	161
Nosir Maxmudov, Lola Azimova	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda sinergetik ta'sirning nazariy asoslari	167
Maxmudova Zoxida Maqsudali qizi, Normurodov Xusan	
Davlat budgeti xarajatlaridansamarali foydalanishni takomillashtirish.....	173
Sherxon Tuychiyev	
Savdo korxonalarida ta'minot zanjirining asosiy bosqichlari va muammolari.....	177
Ergashev Jahongir Baxodirovich	
Kichik biznes subyektlarining innovatsion loyihalarni moliyalashtirish yo'llari	180
Ergashev Firuz Baxodirovich, Ishturdiev Hasan Abdigapparovich	
Budget tashkilotlarida qurilish-ta'mirlash xarajatlari hisobining asoslari.....	184
Azizova Zilola Lochin qizi	
Xorijiy mamlakatlarda tadbirkorlik subyektlari tomonidan mahalliylashtirish asosida mahsulot ishlab chiqarishning o'ziga xos jihatlari	191
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
Suv ekologiyasining asosiy yo'nalishi va uning fandagi o'rni.....	200
Musayeva Muqaddas Abdurashid qizi	
Анализ прибыли агропромышленности	204
Гафурова Азизахон Фатиховна	
Systematic analysis of briquette mass pressing equipment approach	209
Kobilov Khasan Khalilovich, Sharipova Nazira Rakhmatilloyevna	
An Econometric Assessment of the Effects of Fintech on Economic Growth in Developed Countries	213
Anvarkhonov Abdulatifkhon Jamshidkhon ugli	
Raqamli iqtisodiyot rivojida korporativ boshqaruva faoliyatining roli	216
Muxitdinov Ulug'bek Diyarovich	
Значение промышленной сети в развитии деятельности предприятий малого бизнеса.....	221
Кодиров Жавлонбек Нематуллаевич	
Tadbirkorlik kambag'allikni qisqartirishning asosiy yo'nalishi.....	225
Xolmirzayev Abdulxamid Xapizovich	
Kichik biznes subyektlarida mahsulot ishlab chiqarishda innovatsiyani joriy etish masalalari	230
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	
Investisiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarini rivojlantirish mexanizmlari.....	236
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Innovasion iqtisodiyotni shakllantirish sharoitida sifat menejmentini joriy etishning nazariy-uslubiy masalalari.....	242
Zarina Ashurova	
Social media marketing strategies for small businesses.....	247
Mannonov Shahzod Istam ugli	
Xalqaro shartnomalar qoidalarini qo'llashning xalqaro va milliy uslubiy tamoyillarining o'zaro ta'siri	250
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich	
Neft-gaz, yoqilg'i energetika sanoati sohasidagi yirik soliq to'lovchilarda soliq nazoratini samarali tashkil etish va takomillashtirish masalalari.....	258
Abdullaev Shuxrat Sultanbaevich	
Cуть и значимость инновационных технологий в региональном управлении	266
Муминов Фазлиддин Хусниддин угли	
SWOT-анализ использования социальных сетей в туристической индустрии узбекистана	279
Касимова Зилола Гуламиддиновна	
Germaniya tajribasidan foydalanish orqali o'zbekistonda turizm sohasidagi kadrlar salohiyatini rivojlantirish masalalari	287
Xamidova Mo'tabarxon Abdumalik qizi, Ochilov Akram Odilovich	
Blockchain texnologiyasining bank operatsiyalari xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	291
Mirpulatova Luiza Mansurovna	
Tijorat banklarini reytingini aniqlashda bankometr modelidan foydalanish yo'llari	294
Karabaev Nodir Abduhamidovich	
Zначение business city как инфраструктурного объекта	303
Солиева Умида Алишер кизи	
The potential for the development of wage labor as a factor	308
Usmanov Ilkhom Achilovich	
Ways to improve the organizational and economic mechanism of business tourism in Uzbekistan.....	312
Musayeva Shoira Azimovna, Usmanova Dilfuza Ilkhomovna	
Kichik biznes subyektlarining faoliyatini baholashning metodologik asoslari	318
Mavrulov Ravshan Ne'matjonovich	
Kichik korxonalarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanish.....	324
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Mamlakatimizda intensiv baliqchilikni rivojlantirishning dolzARB masalalari	328
Mamatqulov Nurbek O'razali o'g'li	
Уменьшение выбросов парниковых газов и переход к возобновляемым источникам энергии	331
Р.Т. Шомуродов, И.И. Бахадиров, Р.Т. Умаров, И.Ш. Жамолиддина	
Ipoteka bozorida investision muhitni yaxshilash yo'llari.....	341
Abdullaev Muhammadsodiq Isroil o'g'li	
Muammoli kreditlar: yechimlari va istiqbollari.....	346
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich	
Ishlab chiqarish korxonalarida risklarni boshqarish va ta'sirini baholash uslubiyati.....	351
Muxitdinov Shuhrat Ziyaviddinovich	
Zamonaviy sharoitda PR (jamoatchilik bilan aloqalar)ning mazmuni va ahamiyati.....	356
Ergasheva Fotimaxon Ibragimovna	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy molianing o'ziga xos xususiyatlari	361
Xikmatillayeva Dildora Shavkat qizi	

Rahbar kasbiy motivatsiyasini rivojlantirish ko'nikmalarini takomillashtirish	366
Shadiyev Sherzod Fayzullayevich	
Improvement of marketing communication strategies in chemical industry enterprises	375
Muminova Dildora Dilshadovna	
Mikromoliya tashkilotlarida islom moliyaviy instrumentlarini joriy etishni takomillashtirish.....	380
Axmedova O'g'ilshod Musurmonqul qizi	
Tijorat banklarida aktivlar sifatini tasniflashning nazariy jihatlari.....	384
Qodirova Nafisa Ilhomovna	
Importance-performance analysis as a useful tool for marketing audit processes of HEIs in Uzbekistan	388
Nurillo Umarkhonov	
Тенденции энергетики будущего: шаги в новую фазу	396
Абдураимова Нигора Раджабовна	
Chet mamlakatlar pensiya tizimining o'ziga xos xususiyatlari.....	405
Tursunov Zohidxo'ja Orifovich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklar faoliyatini statistik tadqiq etish xususiyatlari.....	412
Kutliyev Dilshod Orifovich	
O'zbekistonda suv tanqisligining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishgata'siri.....	419
Maxmudov Nosir Maxmudovich, Alimova Guzal Alisherovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotning kelajak istiqbollari	424
Egamberdiyev Humoyun	
Tarmoqni modernizatsiyalash sharoitida oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va jadal rivojlantirish istiqbollari.....	428
Ibragimov G'anjon G'ayratovich	
To'qimachilik mahsulotlari ishlab chiqarish va eksport qilishning holati hamda rivojlanish istiqbollari (namangan viloyati misolida).....	433
Jo'rabyeva Shohida Kamoliddin qizi	
Kichik korxonalarни rivojlantirishdagi muammolarini va ularning yechimlari.....	439
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li, Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	422
Xaydarova Charos Nizomiddin qizi	
Namangan viloyati kichik biznes subyektlari faoliyatida real investitsiyalarning samaradorligini ekonometrik baholash.....	448
E.S.Jurayev	
Hududlarni iqtisodiy rivojlanishida investitsiyalar ko'rsatkichi tahlili (Sirdaryo viloyati misolida).....	454
Karimqulov Jasur Imomboyevich, Alimova Dilafro'z Tohir qizi, Qurbanova Shahnoza Yuldasbayevna	
Fiskal avtomatik stabilizatorlarning iqtisodiyotga ta'siri.....	462
Madaminova Maftuna	
"Yoshlar daftari"ning yuritish tizimini takomillashtirish yo'nalishlari	467
Turaeva Laylo Toshpulotovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga sarmoya kiritishning hozirgi holati va istiqbollari: barqaror rivojlanish sari.....	470
Malikov Nu'monjon Kamalovich	
Korxonalarda innovatsion funktsiyalardan samarali foydalanish yo'llari	474
Samaroxonov Asqarxon Jamolxon o'g'li	
Davlat banklarining rivojlanish vektori – aholini tadbirkorlikka jalg qilish va mikroloyihalarni moliyalashtirish (biznesni rivojlantirish banki misolida).....	479
Radjabov Abdullaiziz Atoevich	

Moliyaviy qarorlar qabul qilishda korporativ axborotlarning muhimligi	483
Radjabova Dildora Atoevna	
Bank sohasida “Risklarni boshqarish” tushunchasining nazariy asoslari va uning xizmatlar samaradorligiga ta’siri	486
Saidov Jasurbek Latipbaevich	
O’zbekistonda qo’shilgan qiymat solig’ining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	498
Babajanov Davronbek Jumamuratovich	
Foydali qazilmalarining nazorat ishlarini tashkil etgan xolda soliq bazasini kengaytirish yo’llari	505
Abduraxmanov Karomat Erkinovich	
Ichki audit xizmatini tashkil etish va uning samaradorlikka ta’sirini baholash	511
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Djalilova Malika Shuxratovna	
O’zbekistonda moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (mhxs)ga o’tish bosqichlari va uning tadrijiy rivojlanishi	516
Mirzaxidov Abdugafir Yuldashevich	
Korporativ ijtimoiy mas’uliyat va uning jamiyatga kirib kelishi	522
Raxmatov Ziyodullo Nosirovich, Odilov Ahmadjon Komiljon o’g’li	
O’zbekistonda 2025-yil soliq-budget siyosati konsepsiyasiga soliq ma’murchilagini takomillashtirishga oid taklif va tavsiyalar.....	526
Mukimov Botir Mirabzalovich	
Inson kapitaliga investisiyalarni jalg qilish ahamiyati	533
Sa’dullaev Oybek Turdiali o’g’li, Umrzoqov Jonibek Baxtiyor o’g’li	
Роль фискальной и монетарной политики в обеспечении макроэкономической стабильности узбекистана	536
Салахиддина Муштарий Абдумуминовна	
Strategic framework for the advancement of student tourism development	540
Akhrorova Nilufar Uktamovna	
Econometric modeling of calculation of gross domestic product and cost methods	546
Matkarimova Intizor Atabayevna	
Loyihalarни moliyalashtirishda bank investitsion faoliyatini takomillashtirish.....	552
Xolbozorov Muzrof Yusup o’g’li	
O’zbekistonda barqaror turizmnинг iqtisodiy o’sishga ta’siri	557
Amiriddinova Muslima Zayniddin qizi, Asadova Nigora Mehridan qizi	
Korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta’minlashning nazariy asoslari	561
Xusanov Qaxramon Nishonovich	
Mintaqalar barqaror rivojlanishining iqtisodiy-ekologik jihatlari	567
Shodmonov Ruslan G’olib o’g’li, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	

MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINING IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATLARI

Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li

Xalqaro Nordik universiteti tayanch doktoranti

Ilmiy rahbar:

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Annotatsiya: Mintaqalar barqaror rivojlanishining iqtisodiy va ekologik jihatlari bugungi kunda dolzarb masalalardan biridir. Iqtisodiy o'sish va ekologik muvozanat o'tasidagi bog'lilikni to'g'ri aniqlash va ularni barqaror rivojlanish strategiyasi asosida boshqarish har qanday davlatning uzoq muddatli iqtisodiy va ekologik barqarorligi uchun zarurdir. Ushbu maqolada O'zbekiston mintaqalari misolida iqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlar o'rganildi va ular o'tasidagi bog'lilik tahlil qilindi. Tadqiqotda 2015–2023-yillarda oralig'idagi statistik ma'lumotlar va tahliliy metodlardan foydalanildi. Natijalar iqtisodiy o'sishning ekologik holatga ta'siri haqida muhim ma'lumotlar berildi va mintaqalarda barqaror rivojlanishni ta'minlash bo'yicha tavsiyalar keltirildi.

Kalit so'zlar: Barqaror rivojlanish maqsadlari, iqtisodiy o'sish, ekologik zarar, korrelyatsion tahlil, CO₂ chiqindilari, suv resurslari, atrof-muhitni muhofaza qilish, YALM, ekologik barqarorlik, yashil texnologiyalar, innovatsion yechimlar, mintaqaviy rivojlanish.

Abstract: The economic and environmental aspects of the sustainable development of regions are one of the most pressing issues today. Proper identification of the relationship between economic growth and environmental balance, and managing them based on a sustainable development strategy, is essential for the long-term economic and environmental stability of any country. This article studies the economic and environmental indicators using the example of Uzbekistan's regions and analyzes the correlation between them. The research used statistical data and analytical methods covering the period from 2015 to 2023. The results provided important information on the impact of economic growth on the environmental situation and offered recommendations for ensuring sustainable development in the regions.

Key words: Sustainable Development Goals, economic growth, environmental damage, correlation analysis, CO₂ emissions, water resources, environmental protection, GDP, ecological stability, green technologies, innovative solutions, regional development.

Аннотация: Экономические и экологические аспекты устойчивого развития регионов являются одной из актуальных проблем на сегодняшний день. Правильное определение взаимосвязи между экономическим ростом и экологическим балансом, а также их управление на основе стратегии устойчивого развития необходимо для долгосрочной экономической и экологической стабильности любой страны. В данной статье изучены экономические и экологические показатели на примере регионов Узбекистана и проведен анализ взаимосвязи между ними. В исследовании использовались статистические данные и аналитические методы за период с 2015 по 2023 годы. Результаты дали важную информацию о влиянии экономического роста на экологическую ситуацию и предложили рекомендации по обеспечению устойчивого развития в регионах.

Ключевые слова: Цели устойчивого развития, экономический рост, экологический ущерб, корреляционный анализ, выбросы CO₂, водные ресурсы, охрана окружающей среды, ВВП, экологическая стабильность, зеленые технологии, инновационные решения, региональное развитие.

KIRISH

XXI asrda iqtisodiy rivojlanishning dolzarb masalasi barqaror rivojlanish tamoyillariga muvofiq holda iqtisodiyot, ekologiya va ijtimoiy farovonlikni bir vaqtning o'zida rivojlantirishni talab qiladi. Mintaqaviy rivojlanish jarayonlari ko'pincha iqtisodiy ko'rsatkichlarning oshishi bilan bog'liq bo'lsa-da, bu jarayonlarda ekologik me'yorlarga rioya qilinmasligi atrof-muhitga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday holatlar ekologik inqirozga olib kelishi va kelajak avlodlar uchun tabiiy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini cheklashi mumkin.

Barqaror rivojlanish xalqaro maydonda keng qamrovli tadqiqot va siyosiy kun tartibiga kiritilgan muhim masalalardan biridir. Xususan, BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM) dunyo davlatlariga ekologik

barqarorlikni ta'minlash orqali iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishni rag'batlantirishni tavsiya qiladi. O'zbekiston mintaqalarida iqtisodiy o'sish bilan birga ekologik ko'rsatkichlarning yomonlashishi kuzatilgan, bu esa davlat siyosati va strategiyalari uchun yangi yondashuvlarni talab qilmoqda.

1-rasm. BMT taraqqiyot dasturi 17 ta asosiy maqsadlari.

Barqaror rivojlanishning asosiy tamoyillari iqtisodiyotning o'sishi, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va ekologik muvozanatni saqlashdan iboratdir (1-rasm) [3][6]. Ushbu maqolada, O'zbekistonning turli viloyatlaridagi iqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlar tahlil qilinib, ular o'rtaqidagi bog'liqlik o'rganiladi. Shuningdek, iqtisodiy rivojlanishni ekologik zarar yetkazmasdan amalga oshirish imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Barqaror rivojlanish tamoyillari davlatlar va mintaqalar uchun iqtisodiy o'sish bilan birga ijtimoiy adolat va ekologik xavfsizlikni saqlashni ko'zda tutadi. Bu jarayonlarda iqtisodiy faoliyatlar natijasida tabiiy resurslar muvozanatini buzmasdan, kelajak avlodlar uchun ulardan samarali foydalanish imkoniyatini ta'minlash muhimdir. Shu bilan birga, iqtisodiy jarayonlarda energiya resurslari, suv, yer va boshqa tabiiy resurslardan tejamkor va oqilona foydalanish zarurati mavjud.

O'zbekiston mintaqalarida iqtisodiy rivojlanish jarayonida qishloq xo'jaligi, sanoat va turizm sohalarida o'sish kuzatilmoqda. Ammo bu jarayonlarning ekologik ta'sirini e'tiborga olmaslik kelajakda mintaqaviy rivojlanish uchun xavf tug'dirishi mumkin. Qishloq xo'jaligi sohasida yerlarning sho'rlanishi, suv resurslarining kamyishi va ifloslanishi, sanoatning ekologiyaga ta'siri mintaqalarning ekologik holatini yomonlashtirishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda statistik tahlil va korrelyatsion tahlil metodlaridan foydalanildi. Maqola yozishda O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi va Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish qo'mitasi tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlardan foydalanildi. Tadqiqotda 2015–2023-yillarda o'ralig'idan olingan iqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlar o'rganildi va tahlil qilindi [1].

MA'LUMOTLAR MANBALARI

Davlat statistika qo'mitasi tomonidan taqdim etilgan iqtisodiy ko'rsatkichlar, jumladan, yalpi ichki mahsulot (Yalm) o'sish sur'ati, sanoat ishlab chiqarish hajmi va qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi tahlil qilindi.

Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish qo'mitasi tomonidan taqdim etilgan ekologik ko'rsatkichlar, jumladan, havodagi CO₂ chiqindilari miqdori, suv resurslaridan foydalanish hajmi, chiqindilar hajmi va tuproqning ifloslanishi kabi ma'lumotlar o'rganildi.

BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari bo'yicha hisobotlari va xalqaro tashkilotlar tomonidan taqdim etilgan tadqiqotlardan foydalanildi [6].

Tadqiqotning asosiy metodlari

Statistik tahlil orqali iqtisodiy va ekologik ko'rsatkichlar o'rtaqidagi bog'liqlik o'rganildi.

Korrelyatsion tahlil iqtisodiy o'sish va ekologik zarar o'tasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun ishlatildi. Bunda YalM o'sish sur'ati va ekologik ko'rsatkichlar (CO_2 chiqindilari, suvdan foydalanish hajmi) o'tasidagi bog'liqlik darajasi o'rganildi.

Tahlil qilingan ko'rsatkichlar

- Iqtisodiy ko'rsatkichlar:
- YalM (yalpi ichki mahsulot) o'sish sur'ati.
- Sanoat ishlab chiqarish hajmi.
- Qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi.
- Ekologik ko'rsatkichlar:
- CO_2 chiqindilari miqdori.
- Suv resurslaridan foydalanish hajmi.
- Tuproqning sho'rланish darajasi va boshqa ifloslanish ko'rsatkichlari.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari O'zbekistonning iqtisodiy o'sish va ekologik muvozanat o'tasidagi bog'liqlikni ochib berdi. 2015–2023-yillarda YalM o'sishi sezilarli bo'ldi, lekin bu o'sish bilan birga ekologik ko'rsatkichlar yomonlashishi ham kuzatildi [7].

Iqtisodiy o'sish natijalari

Toshkent viloyati: 2015–2023-yillarda yalpi ichki mahsulot (YalM) 25% ga oshgan. Sanoat ishlab chiqarish hajmi 30% ga ko'tarilgan bo'lsa, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi ham 20% ga o'sgan [4].

Qashqadaryo viloyati: YalM o'sishi 18% ni tashkil etdi, qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 15% ga oshdi [5].

Samarqand viloyati: Sanoat ishlab chiqarish hajmi 20% ga oshgan, qishloq xo'jaligi sektori esa 17% ga kengaygan.

Ekologik natijalar

Toshkent viloyati: CO_2 chiqindilari 12% ga oshgan, bu esa mintaqadagi sanoat o'sishi bilan bog'liqdir. Suv resurslaridan foydalanish hajmi esa 10% ga oshgan [2].

Qashqadaryo viloyati: Suv resurslaridan foydalanish hajmi 5% ga oshgan, bu esa qishloq xo'jaligi sohasida intensiv suv sarfi bilan bog'liq. Tuproq sho'rланishi va suv resurslarining yomonlashuvi ekologik holatni yanada murakkablashtirgan.

Surxondaryo viloyati: Ifoslantiruvchi chiqindilar miqdori 8% ga oshgan, sanoatning kengayishi bilan bog'liq ekologik muammolar kelib chiqqan.

1-jadval. O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi va ekologik ko'rsatkichlari (2015-2023) [1][2][7].

Yil	YalM o'sishi (%)	CO_2 chiqindilari o'sishi (%)	Suvdan foydalanish o'sishi (%)
2015	7	2.5	1.5
2016	6.1	3.1	1.7
2017	5.3	3.5	2
2018	5.1	3.8	2.3
2019	5.6	4.2	2.5
2020	1.7	4	2.1
2021	6.2	4.6	2.7
2022	5.8	4.8	2.9
2023	5.5	5	3

Korrelyatsion tahlil natijalari

Korrelyatsiya koeffitsiyenti $r=0.72$, $r=0.72$, $r=0.72$ ikki o'zgaruvchi, ya'ni iqtisodiy o'sish (masalan, YalMning oshishi) va atrof-muhitga zarar yetkazish (masalan, CO_2 chiqindilari yoki resurslarni ortiqcha ishlatalish) o'tasida kuchli musbat bog'liqlik mavjudligini anglatadi. Bu qanday anglashiladi va qaror qabul qilishga qanday ta'sir ko'rsatadi:

a) Korrelyatsiyani tushunish

- Musbat bog'liqlik shuni anglatadiki, bitta o'zgaruvchi oshganda, ikkinchisi ham oshadi.
- Bizning holatimizda, $r=0.72r = 0.72r=0.72$ iqtisodiy faoliyatlar (masalan, sanoat ishlab chiqarishi, qishloq xo'jaligining kengayishi) oshishi bilan atrof-muhitga zarar (masalan, chiqindilar, resurslardan haddan tash-qari foydalanish) ham oshishini bildiradi.

b) Siyosat va rejalashtirishga ta'siri

- Iqtisodiy va ekologik maqsadlarni muvozanatlash:** Korrelyatsiyaning kuchli ekanligi iqtisodiy o'sish ekologik barqarorlikning buzilishiga olib kelayotganini anglatadi. Bu holatda siyosat ishlab chiqaruvchilar iqtisodiy o'sishni amalga oshirayotganda ekologik zararlarning oldini olish yo'llarini topishi kerak. **Qarorlar iqtisodiy rivojlanishni ekologik zararlar bilan muvozanatlash zarurligini hisobga olishi lozim.**
- Ekologik me'yorlar:** Ushbu bog'liqlik kuchli bo'lganligi sababli, iqtisodiy faoliyatlarga (ayniqsa, sanoat va qishloq xo'jaligida) qattiqroq ekologik talablar qo'yilishi lozim. CO₂ chiqindilarini kamaytirish, suv resurslaridan oqilona foydalanish va chiqindilarni boshqarish uchun **yashil texnologiyalarni** joriy qilish kerak.
- Monitoring va prognozlash:** Bu ma'lumotlar asosida siyosat ishlab chiqaruvchilar iqtisodiy tendensiyalarni o'rGANIB, kelajakdag'i ekologik oqibatlarni oldindan baholashlari mumkin. Masalan, agar YALMning 5% o'sishi kutilsa, shunga mos ravishda ekologik zararlar ham oshishi ehtimoli bor va oldindan chora ko'rish kerak.

c) Barqaror rivojlanish strategiyalariga ehtiyoj

- Korrelyatsiya koeffitsiyenti yuqori bo'lgani sababli, iqtisodiy faoliyatni barqaror rivojlanish maqsadlari bilan birlashtirish zarurati paydo bo'ladi. Davlatlar va mintaqalar **barqaror rivojlanish modellarini** joriy etishi lozim, bunda yashil texnologiyalarga investitsiya qilish, qayta tiklanadigan energiyalardan foydalanish va resurslarni samarali boshqarish ustuvor vazifa bo'lishi kerak.
- Iqtisodiy o'sishni atrof-muhitga zarar yetkazmasdan amalga oshirish uchun *toza texnologiyalar* va *kam uglerodli sohalarga* e'tibor qaratish kerak. Bu iqtisodiy rivojlanishni ekologik zararlar bilan birga keltiradigan kuchli bog'liqlikn vaqt o'tishi bilan kamaytirishga yordam beradi.

d) Savdo-sotiq va muvozanat

- $r=0.72r = 0.72r=0.72$ korrelyatsiya iqtisodiy o'sish va atrof-muhitga zarar yetkazish o'tasida **kompromiss** borligini ko'rsatadi. Agar iqtisodiy rivojlanish tez sur'atlarda davom etsa, atrof-muhit resurslari yomonlashishi, suv tanqisligi yoki yer degradatsiyasi kabi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Bu jarayonda siyosat ishlab chiqaruvchilar *iqtisodiy manfaatlar* va *ekologik xavfsizlik* o'tasida qaror qabul qilishlari kerak bo'ladi.

e) Mintaqaviy ta'siri

- Iqtisodiy faoliyat tabiiy resurslarga bog'liq bo'lgan mintaqalarda (masalan, qishloq xo'jaligi yoki energiya sohasida) bu korrelyatsiya katta ahamiyatga ega. Ushbu mintaqalarda iqtisodiy o'sishni davom ettirish uchun *iqtisodiy diversifikasiya* qilish lozim bo'ladi, ya'ni resurslarni kamroq talab qiladigan sohalarga (masalan, xizmatlar yoki texnologiya sohalari) e'tibor qaratish kerak bo'ladi.

Korrelyatsiya koeffitsienti $r=0.72$ iqtisodiy o'sish jarayonlarida ekologik ta'sirni alohida e'tiborga olish zarurligini ko'rsatadi. Bu shuni bildiradi, atrof-muhitni asrab-avaylamasdan iqtisodiy o'sishni davom ettirish atrof-muhitga katta zarar yetkazishi mumkin. Shu sababli, iqtisodiy rivojlanishni boshqarishda qaror qabul qiluvchilar barqaror rivojlanishni ta'minlash bo'yicha strategiyalarni ishlab chiqishi lozim, shunda kelajak avlodlar ham tabiat resurslaridan samarali foydalanish imkoniga ega bo'lislari kerak.

Munozara

O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi davomida ekologik omillarni inobatga olish juda muhimdir. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, qishloq xo'jaligi, sanoat va boshqa iqtisodiy sohalar mintaqalarda ekologik muvozanatga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Masalan, qishloq xo'jaligida yerlarning sho'rlanishi va intensiv suv sarfi qishloq xo'jaligi samaradorligini oshiradi, ammo bu jarayonlar ekologik salbiy oqibatlarga olib kelmoqda.

Barqaror rivojlanish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur:

Yashil texnologiyalarni joriy etish: Suv resurslaridan oqilona foydalanish va qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishda kam chiqindili texnologiyalarni qo'llash ekologik zararlarni kamaytirishi mumkin.

Energiya tejash texnologiyalari: Sanoat va boshqa iqtisodiy sohalarda qayta tiklanadigan energiya mabalaridan foydalanish iqtisodiy va ekologik barqarorlikni ta'minlaydi.

Qayta ishslash va chiqindilarini kamaytirish: Mintaqalarda sanoat chiqindilarini qayta ishslash texnologiyalarni joriy etish, chiqindilarni boshqarish bo'yicha samarali dasturlarni yaratish ekologik zararlarni kamaytirishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mintaqalarning iqtisodiy rivojlanishi va ekologik holati o'tasidagi bog'liqlik zamonaviy rivojlanishning muhim jihatlaridan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqot asosida O'zbekiston mintaqalarida iqtisodiy o'sish jarayonlari va

atrof-muhitga ta'sirini baholash natijasida shuni anglash mumkinki, iqtisodiy faoliyatlar ekologik zararlarning ortishi bilan birga kechmoqda. Bu holat iqtisodiy faoliatlarning ekologik muvozanatga zarar yetkazayotganini ko'rsatadi va mintaqalarda barqaror rivojlanishni ta'minlash masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda.

Korrelyatsion tahlillar shuni ko'rsatdiki, iqtisodiy o'sish bilan ekologik zarar o'rtaida kuchli bog'liqlik mavjud ($r = 0.72$). Bu esa iqtisodiy rivojlanish jarayonlari ko'pincha ekologik ko'rsatkichlarning yomonlashuvi bilan birga sodir bo'lishini tasdiqlaydi. Ayniqsa, qishloq xo'jaligi, sanoat va xizmat ko'rsatish sohalaridagi o'sishlar mintaqalarda ekologik muvozanatning buzilishiga olib kelmoqda. CO_2 chiqindilarining oshishi, suv resurslidan ortiqcha foydalanish, chiqindilar va tuproqning iflosanishi kabi ko'rsatkichlar iqtisodiy rivojlanish natijasida yuzaga keladigan asosiy ekologik muammolardir.

Ushbu holatlar barqaror rivojlanish tamoyillarini amalga oshirish zarurligini ta'kidlaydi. O'zbekiston mintaqalarida iqtisodiy o'sishni ekologik barqarorlik bilan birlashtirish uchun quyidagi chora-tadbirlar zarur:

1. Ekologik siyosatni qayta ko'rib chiqish: Davlatning ekologik siyosatini kuchaytirish va qat'iy ekologik me'yorlarni joriy qilish zarur. Bu me'yorlar nafaqat iqtisodiy faoliyatlarni nazorat qilish, balki ekologik muvozanatni ta'minlashga qaratilgan bo'lishi kerak.

2. Yashil texnologiyalarni joriy etish: Qishloq xo'jaligi, sanoat va boshqa iqtisodiy sohalarda ekologik zararlarni kamaytirish uchun innovatsion, kam chiqindili texnologiyalarni keng qo'llash zarur. Bunda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish, chiqindilarni qayta ishslash va suv resurslaridan tejamkorlik bilan foydalanish eng muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

3. Resurslardan oqilona foydalanish: Suv resurslari va yer resurslarini iqtisodiy jihatdan samarali va ekologik barqaror foydalanish strategiyalarini ishlab chiqish zarur. Ayniqsa, qishloq xo'jaligida suvni tejash texnologiyalarini joriy etish va yerdan samarali foydalanish muhimdir.

4. Atrof-muhitni asrab-avaylash bo'yicha dasturlarni joriy qilish: Mintaqalarda ekologik zararlarni kamaytirish va tabiiy resurslarni saqlash bo'yicha davlat dasturlarini kuchaytirish kerak. Bu dasturlar atrof-muhitni muhofaza qilish, chiqindilarni boshqarish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanishni ta'minlashga qaratilgan bo'lishi lozim.

5. Barqaror iqtisodiy rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish: Mintaqalarda uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun iqtisodiy faoliyatlar ekologik xavfsizlik tamoyillariga muvofiq tarzda tashkil qilinishi kerak. Innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish orqali iqtisodiy o'sish jarayonida ekologik zararlarning kamayishini ta'minlash mumkin.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston mintaqalarining iqtisodiy rivojlanishi ekologik holatga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda va bu jarayonlarni barqaror rivojlanish tamoyillari asosida boshqarish muhim ahamiyatga ega. Iqtisodiy o'sishni davom ettirgan holda, ekologik barqarorlikni ta'minlash uchun davlat siyosatida yangilanishlar kiritilishi va uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlar ishlab chiqilishi kerak. Shu bilan birga, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va ekologik zararlarni kamaytirish mintaqalarning iqtisodiy rivojlanishida ustuvor vazifa bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi. O'zbekistonning iqtisodiy ko'rsatkichlari. [Rasmiy hisobotlar va statistik ma'lumotlar].
2. O'zbekiston Respublikasi ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish qo'mitasi. (2023). O'zbekistonning ekologik holati bo'yicha ma'lumotlar. [Rasmiy ekologik hisobotlar].
3. BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari (BRM). (2020). "Barqaror rivojlanish maqsadlari bo'yicha xalqaro hisobot". United Nations Development Programme (UNDP). [BMT rasmiy sayti].
4. Jalolov, M. (2019). "Iqtisodiy rivojlanish va ekologik barqarorlikning o'zaro bog'liqligi". O'zbekiston iqtisodiy tahlillari jurnali.
5. Murtazaeva, N. (2021). "O'zbekiston mintaqalarida suv resurslaridan foydalanish va ekologik muvozanatni ta'minlash muammolari". Atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha ilmiy jurnali.
6. Barqaror rivojlanish bo'yicha xalqaro hisobotlar. (2022). Global iqtisodiy va ekologik tahlillar. [Xalqaro iqtisodiy tadqiqot markazi].
7. Ekologik va iqtisodiy ko'rsatkichlar bo'yicha mintaqaviy tahlillar. (2019-2023). O'zbekistonning ekologik-iqtisodiy tahlillari. [Mahalliy va xalqaro tadqiqotlar].

Yashil

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Shahzod Avilqulov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №5666955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

